

Uhusiano-tiedote

Uhusianos informationsblad 1 / 2012

Tansania täytti 50 vuotta

s. 3

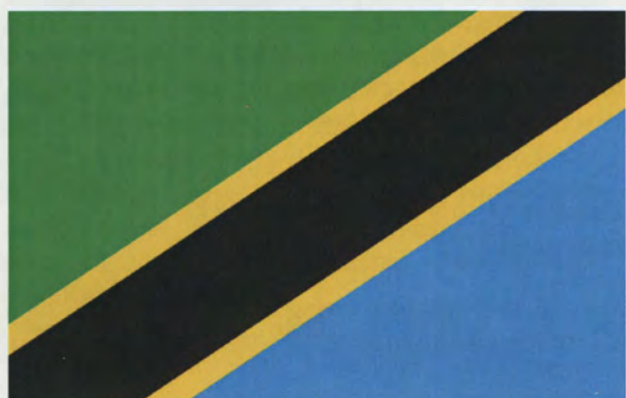
Tanganyika 1919–1961

Tanganyika 1961–1964

Tansania 1964 –

Puheenjohtaja Pia Mäkelä
Pääkirjoitus s. 2

Tansanian tie itsenäistyyteen –
Marja-Liisa Swantz kertoo s. 4

Siirtomaafaktoja s. 6

Meta Sahlström
Uhusianos medlemsenkät s. 7

Uhusianon jäsenkysely s. 9

Jenna Kettunen:
Samaan vanhaan Tansaniaanko? s. 11

Kehitysministeri Heidi Hautala:
Järjestöt strategisessa roolissa s. 12

Sanna Ylistenniemi:
Say yes to girl's education –
tytöt kouluun Morogorossa s. 14

Heli Pimenoff:
Tiivistelmä *Say yes to girl's*
education -hankkeesta s. 15

Airi Pajunen:
Kummiäiti kävi Tansaniassa s. 19

Ulla Lahtinen:
Åbo Akademi Tansaniassa s. 20

Åbo Akademi i Tanzania s. 22

Hanketuen haku muuttuu s. 23

Pääkirjoitus toukokuu 2012

Yhteisen hankkeen kuulumisia

”Täällä saa juoda tosi paljon limsaa, mutta muuten on aika tavallista”, sanoi lapseni kun hän vieraili kanssani ensimmäistä kertaa Tansaniassa vuoden alussa. Lapsen suusta sen totuuden kuulee, vaikkakin epäilen etten ihan onnistunut tarjoamaan totuudenmukaista kuvaa Tansaniasta matkan aikana.

Tällä reissulla yövyimme ja matkasimme vähän hienommin kuin usein omilla matkoillani. Toisaalta lapsi ei kiinnitä huomiota turhiin yksityiskohtiin, kuten maan sijoitukseen globaalissa valtioiden varakkuuslistauksessa, vaan keskittyy olennaiseen. Siihen että ihmiset ovat loppujen lopuksi varsin samanlaisia joka puolella palloamme.

Matkan aikana vierailin katsastamassa myös Uhusianon hanketta ja tapaamassa yhteistyöjärjestömme UNGO:n edustajia. Aikaisemmin Uhusianon ja UNGO:n yhteistyöllä on saatu aikaan kansalaisjärjestöjen resurssikeskus Morogoron kaupunkiin. Viime vuonna alkanut hankevaihe on aluksi keskittynyt resurssikeskusta varten hankitun kiinteistön remonttiin. Remontti saatiin valmiiksi miltei aikataulussa, mutta viimeistelyt jäivät tämän vuoden puolelle.

Tänä vuonna hankkeemme haasteena on muuttaa resurssikeskuksen toiminta remontoituihin tiloihin nykyisistä vuokratiloista. Teidän lukiessanne tiedotetta muuton pitäisi olla parhailaan käynnissä. Muutto merkitsee omavaraisuuden lisääntymistä kun resurssikeskus ei enää joudu maksamaan tiloistaan vuokraa, mutta samalla se hankaloittaa hetkellisesti varainhankintaa. Resurssikeskuksen pitää keskittyä tiedotukseen ja markkinointiin, että kävijät ja asiakkaat löytävät uudet tilat.

Muitakin uusia asioita uusi vuosi toi tullessaan. Pitkään UNGO–Uhusiano hankkeessa projektivastaavana työskennellyt Venance Mlally siirtyi muihin tehtäviin ja nyt haasteena on löytää yhtä hyvä työntekijä projektiin. Toivotamme Venancelle hyvää jatkoa ja onnea uusissa työtehtävissä!

Uuden projektikoordinaattorin haku on ollut käynnissä ja ehdokkaita haastatellaan huhtikuussa. Valinta lienee loppusuoralla teidän tätä lukiessanne ja saamme varmasti lukea uuden työntekijän esittelyn syksyn tiedotteesta.

Yhteistyöhankkeen toimintoihin kuuluu myös järjestöseminaari Morogoron alueella. Viime vuonna UNGO järjesti seminaarin joulukuussa ja siellä kuultiin alustukset mm. ilmastonmuutoksesta, julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöstä ja osallistavasta hankkeen toteuttamisesta. Tänäkin vuonna järjestetään osana hanketta seminaari Tansaniassa ja tietysti myös täällä Suomessa.

Tällä kertaa Uhusianon seminaari tullaan järjestämään Tampereen seudulla elokuussa. Seuratkaa ilmoittelua esimerkiksi Uhusianon nettisivuilla ja osallistukaa seminaariin sankoin joukoin!

”Kuka minä olen? Miten minua tervehditään?” kuuluu kysymys jo ties kuinka monennen kerran. Lapsi kiipeää syliini ja painaa kasvonsa piiloon. Ei tainnut lapsi ihan vielä tansanialaistua. Kymmenien, ellei satojen tätien, setien, serkkujen ja kumminkaimojen tapaaminen alkaa käydä suomalaiselle tenavalle rankaksi. Mutta aika hyvin jo osuu arvaus kohdalleen ketä kannattaa sanoa bibiksi ja ketä shangaziksi ja shikamookin alkaa tulla suusta automaattisesti aikuisen tullessa vastaan.

Hauskaa kevättä ja kesän odotusta kaikille uhusianolaisille!

Pia Mäkelä
Uhusianon puheenjohtaja

Tansania täytti 50 vuotta

Tansanian 50-vuotisjuhlia vietettiin Helsingissä 9. joulukuuta 2011. Järjestäjänä oli Suomi–Tansania-seura. Ohjelma oli kattavampi kuin aikaisemmin, iltapäivällä pidettiin seminaari Suomi–Tansania-seuran aikeista luoda Tansaniaan liittyvä verkosto nettiin, josta jokainen voi etsiä yhteyksiä tai kumppaneita tarpeidensa mukaan.

Iltajuhlan ohjelmassa oli mm. Marja-Liisa Swantzin juhlapuhe Tansanian ensimmäisestä itsenäistymisjuhlasta vuonna 1961 ja sitä edeltävistä tapahtumista. Anderson Mwegerano puhui Tansanian kehityksestä itsenäisyyden vuosikymmeninä, Arnold Chivalalan ryhmä tanssi ja lauloi. Mieleen jäi erityisesti ”Tein minä pillin pajupuusta”, jonka pohjalta hän kehitti vaikuttavan muunnelman afrikkalaiseen tapaan.

Tervehdyksiä esittivät muun muassa Suomen entinen Tansanian suurlähettiläs Jorma Paukku kuten myös 1990-luvun puolivälin tienoon suurlähettiläs Kari Karanko. Juhlat vietettiin Puotinkylän–Marjaniemen työväentalolla, joka oli enemmän kuin täynnä ja tunnelma tiivis ja riemukas.

Pienoisseminaari iltapäivällä

Juhlapäivä kunniaksi iltapäivällä pidettiin seminaari, joka oli ensimmäinen Tansanian itsenäisyysjuhlien yhteydessä järjestetty. Tarkoitus oli saada aikaista enemmän tietoja yhteistoiminnan mahdollisuuksista.

Seminaarin aluksi Kaisa Österinen Kepasta esitteli Kepan tansanialaisia jäsenjärjestöjä ja niiden toiminta-aloja. Paikalla olevat suomalaiset järjestöt puolestaan kertoivat toiminnastaan ja jatkosuunnitelmistaan Tansaniassa.

Nykyajan diaspora

Diakonia-ammattikoulun lehtori Dennis Londo ja Salon kaupunginvaltuutettu Edward Mutafungwa esittelivät tansanialaisten diasporasta koituvia mahdollisuuksia. Alkujaan raamatusta tuttu termi diaspora tarkoittaa hajaantumista, erityisesti juutalaisten hajallaan asumista. 1980-luvulta alkaen diaspora-käsite on lähentynyt pakolaisuuden käsitettä, mutta yksi suuri eroavaisuus siinä on: diasporassa eli ulkomailla asuvat tietävät identiteettinsä, heillä on yhteisöllinen tieto alkuperästään ja paluu kotimaahan on mahdollista.

Suuri osa kotimaastaan poissa asuvista ovat ulkomailla työskenteleviä tai opiskelijoita, jotka

opiskelunsa jälkeen palaavat kotimaahan tietoineen ja taitoineen.

Diasporassa asuvat voivat luoda kotimaansa ja oleskelumaansa yritysten, järjestöjen ja ihmisten kesken yhteyksiä ja toimintaa, joka koituu molempien osapuolten hyväksi. Heillä on tieto maansa poliittisesta, sosiaalisesta, poliittisesta ja kulttuurisesta tilanteesta. Tätä tietoa pitäisi välittää suomalaisille toimijoille, kansalaisjärjestöille ja yrityksille.

Dennis Londo mainitsi erityisesti, että ilmainen opiskelu Suomessa on todella merkityksellistä. Ainakin toistaiseksi. Opiskelu on tae köyhyyden vähenemisestä ja vähentämisestä. Vuonna 2010 Suomessa oli 250 tansanialaista.

Suomi-Tansania-seura ehdottaa: yhteinen tietokanta

Suomi–Tansania-seuran sihteeri Ilona Tikka esitteli rakenteilla olevaa yhteisen wiki-pohjaisen internet-tietokannan kehittämistä. Tietokannassa olisivat edustettuna kaikki Tansaniassa toimivat suomalaisjärjestöt ja niiden hankkeet. Ajatuksena on, että tieto olisi helposti saatavilla sekä järjestökentällä toimiville että Tansaniasta muuten kiinnostuneille. Tieto tällaista mahdollisuuksista helpottaisi järjestöjen välistä yhteistyötä, koordinaattia ja tiedonjakoa sekä lisäisi tietoisuutta hankkeista. Tietokanta helpottaisi myös halukkaiden työntekijöiden, harjoittelijoiden ja vapaaehtoisten hankkimista ja tiedottamista käynnissä olevista työmahdollisuuksista. Suunnitelman mukaan Suomi–Tansania-seura vastaisi tietokannan ylläpidosta ja päivittämisestä. Tietokantaa kehitetään kevään 2012 aikana.

Keskustelua ja ehdotuksia

Pienoisseminaarin keskustelussa ehdotettiin muun muassa, että Kepan alaisuudessa voisi järjestää säännöllisiä Tansania-tapaamisia, joihin osallistuisi järjestöjen lisäksi esimerkiksi ulkoministeriön Tansanian-projekteista vastaava henkilö tai henkilöt sekä muita tahoja, joita hankkeet kiinnostaisivat. Myös ne järjestöt, jotka ovat olleet yhteistyöverkostojen ulkopuolella, saisivat tapaamisten avulla äänensä kuuluviin. Ensimmäinen tapaaminen pidettiin maaliskuussa.

Keskusteluissa korostettiin sosiaalisen median tärkeyttä roolien selkeyttämisessä, näkyvyyden ja yhteistyön lisäämisessä. Tämä on tärkeätä varsinkin pienissä kansalaisjärjestöissä.

Koonnut Elina Puhto seminaarimuistiinpanojen ja Sebastian Gahnströmin yhteenvedon pohjalta

Silminnäkijä Marja-Liisa Swantz kertoo

Julius Nyerere oli TANU:n puheenjohtaja, kun hän vieraili Yhdistyneissä Kansakunnissa vuonna 1954 ja esitteli YK:lle näkemyksensä, että Tanganyika halusi itsenäistyä viidessätoista vuodessa. Maa oli tuolloin Britannian huoltohallintoalue YK:n alaisuudessa. Tuollaisesta utopiasta syntyi valtava hämmennys.

Sitäkin hämmästyttävämpi tosiasia oli, että Tanganyikalta kului vain seitsemän vuotta itsehallinnon saamiseen ja kahdeksan vuotta siihen kun itsenäisen Tanganyikan lippu nostettiin lippusalkoon Dar es Salaamin stadionilla.

1950-luvulla nuori perheemme asui Englannissa neljän Tansaniassa vietetyn vuoden jälkeen. Sinne kantautui uutisia, kuinka Afrikassa alkaneet taistelut kiehuivat. Lontoossa mieheni Lloyd Swantz oli aloittanut luterilaisen konferenssi-keskuksen toiminnan, ja siellä pidimme kokouksia, joihin kutsuimme Englannissa opiskelevia, innostuneita tanganyikalaisia.

Meidän oli vaikea kuvitella, että maa voisi tulla itsenäiseksi niin pian, kun ensimmäiset insinöörit vasta opiskelivat Englannissa, ja Tanganyikassa toimivat insinöörit olivat brittejä ja intialaisia.

Maassa oli 19 afrikkalaista, brittiläisten vaatimusten mukaan tutkinnon suorittanutta lääkäriä, ja 152 intialaista lääkäriä tai lähetyislääkäriä.

Palasimme Englannin jakson jälkeen Tanganyikaan mieheni ja kahden pienen tyttäreemme kanssa muutamia kuukausia ennen kuin Tanganyika sai itsehallinto-oikeudet. Saimme seurata koko itsenäistymisprosessia maan keskipisteessä Azania-rantakadulla, jota pitkin johtajat ja myöhemmin kunniavieraat ajoivat. Tämä oli mahdollista kun olimme muuttaneet asumaan Luther Houseen, jonka rakentamisesta Lloyd Swantz oli vastuussa.

Tansanian tie itsenäisyyteen

Kohti itsehallintoa

Kuvernööri sir Edward Twiningsin vaihtaminen sir Richard Turnbulliin nopeutti viimeisiä vaaleihin johtavia vaiheita. Itsehallinnon edellytys oli että Nyerere muodostaisi 'vastuullisen hallituksen' eli itsehallintoa valmistelevan hallituksen.

Edellytyksenä valitun lakiasäättävän neuvoston muodostamisessa kohti tanganyikalaista hallintoa oli, että neuvostoon piti tulla jokaisesta vaalipiiristä yksi eurooppalainen, yksi intialainen ja yksi afrikkalainen.

Saadakseen TANU:lle enemmistön neuvoston vaaleissa Nyerere kiersi kaikki vaalipiirit. Hän halusi löytää ne intialaiset ja eurooppalaiset jotka olisivat valmiita äänestämään TANU:a. Näin tapahtui kaikissa muissa vaalipiireissä paitsi yhdessä.

TANU sai ylivoimaisen voiton ja siitä tuli hallitseva puolue hallituksessa, joka piti luoda perusta aluksi itsehallinnolliselle maalle. Vuonna 1960 pidettiin toiset vaalit itsenäistymiseksi ja hallituksen muodostamiseksi.

Aikojen muutosta ilmensi myös se, että afrikkalaisia alkoi muuttaa Oyster Bayn alueelle Dar es Salaamissa. Britit ymmärsivät, että oli aika muuttaa ja antaa tilaa.

Parlamenttiin valittiin myös muutamia eurooppalaisia, kuten ystäväemme Barbro Johansson ja lady Chesham, joista tuli maan kansalaisia. Myös intialainen Amir Jamal ja eurooppalainen Derek Bryceson kutsuttiin hallitukseen.

Itsenäisyys lähestyy

Itsehallinnon aika oli valmistelua täyteen hallitusvastuuseen. Hallituksen ministereiden, johtajien ja

virkaileijoiden sekä paikallishallinnon virkamiesten löytäminen ei ollut helppo työ. Maassa oli kaiken kaikkiaan vain muutama afrikkalainen virkamies eikä yhtään afrikkalaista piirikunnan johtajaa (District Commissioner), vain muutama piirikunnan virkamies (District Officer), jotka hekin olivat olleet virassa vain muutaman vuoden, ei yhtään maaherraa (Provincial Commissioner) eikä yhtään ministeriä.

Edwin Mtein omaelämäkerrassa voi tutustua siihen kuinka kansalaiset kokivat tämän prosessin. (Mtei, omaelämäkerta From Goatshepard to Governor, 2009). Hän oli ensimmäinen sisäministeri ja myöhemmin keskuspankin johtaja.

Juhlat lähestyvät

Itsenäisyysjuhlallisuuksien päivämääräksi oli päätetty 9. joulukuuta 1961. Valmistelut sujuivat joustavasti, odotusten mukaisesti. Täyden itsenäisyyden aika lähestyi. Ihmiset juhlivat tulevaa tapahtumaa iloisina ja onnellisina jo neljä päivää ennen varsinaista juhlapäivää.

Lloydilla ja minulla oli kutsu Dar es Salaamin stadionille keskusaition viereiseen aitiioon, josta näki hyvin korkeat vieraat. Menimme paikalle Morogoron anglikaanipiispan Omarin vaimon kanssa.

Ensimmäisessä aitiiossa pääministeri Julius Nyereren kanssa istui prinssi Philip, joka edusti kuningatarta, sekä muut kunniavieraat. East African Rifles -soittokunta esitti mahtavan näytöksen valaistulla stadionilla. Ennen morogorolaisen anglikaanipiispan Omarin puhetta katolinen piispa ja muslimien uskonnollinen johtaja rukoilivat itsenäisen kansakunnan puolesta. Kaikista tärkein oli uuden pääministerin Nyereren puhe.

Tanganyikan armeijan komentaja Alexander Nyierensa vei lipun Kilimanjaron huipulle.

Kohokohta keskiyöllä

Stadionilla juhlat keskittyivät joulukuun 8. päivän iltaan ja 9. päivän ensimmäisiin hetkiin.

Keskiyöllä stadionin valot himmenivät. Britannian lippu vedettiin alas salosta, valot kohdistettiin toiseen salkoon, jonka huippuun nousi hulmuamaan uusi vihreä-kelta-musta lippu.

Kello löi kaksitoista. Tällä hetkellä korvia huumaava huuto täytti stadionin. Vieressäni istuva, yleensä hiljainen piispa Omarin vaimo hyppäsi ylös ja huusi kuten kaikki muutkin. Korvia huumaava 80 000 ihmisen huuto kaikui ympäri stadionia: *uhuru, uhuru!*

Tuona hetkenä, kaiken tämän tapahtuessa tajusin mitä tämä hetki merkitsi kansakunnalle. Se ei ollut pelkästään kansan vapautumista siirtomaaherruudesta, vaan se oli myös vapautta jonkin toisen rodun hallinnasta. Pitkä matka vapauden toteuttamisesta alkoi tästä. Toiveet ja usko että 'me voimme tehdä sen' olivat korkealla.

Nyereren sanat, että nyt kansakunta alkaa nyt raivata tietä parempaan tulevaisuuteen, olivat sytyttävät. Vapausvaatimuksista on pidetty kiinni silloinkin, kun ne eivät ole olleet toteutumassa, mutta nyt ne tulevat todeksi.

Marja-Liisa Swantzin Tansanian 50-vuotisjuhlassa pitämän puheen mukaan toimittanut Elina Puhto

Taustaa

Edwin Mtei (1932 -), valtiovarainministeri 1961 ja Tansanian keskuspankin ensimmäinen johtaja, nykyisin kahvinviljelijä Arushassa. Monipuoluejärjestelmän tultua voimaan oppositiopuolue CHADEMin edustaja (Chama cha Demokrasia na Maendeleo), demokratian ja kehityksen puolue

Barbro Johansson (1912-1999), ruotsalainen lähetyssaarnaaja, josta tuli Tansanian kansalainen ja parlamentin jäsen vuonna 1959, ministeri 1962. Tunnettiin yleisesti nimellä Mama ya Maendeleo, kehityksen äiti.

Lady Marion Chesham (1903-1973), toiminnanjohtaja järjestössä Community Development Trust Fund of Tanganyika, South Africa and England.

Derek Bryceson, tuli Keniasta Tanganyikaan vuonna 1952, Tanganyikassa sosiaaliasioiden ministeri 1957 ja kauppaja- ja kaivoministeri 1959.

Siirtomaafaktoja

Eurooppalaiset jakoivat Afrikan

Itä-Afrikan ensimmäiset eurooppalaiset siirtomaaherrat olivat portugalilaisia noin 1400-luvulta vuosisatoja eteenpäin. Tuskin he olivat ainoita tuon laajan alueen hyväksikäyttäjiä, sillä arabit, intialaiset ja aasialaiset kauppiaat tulivat yhtä innokkaita apajille. Orjat, kulta ja norsunluu olivat arabien ja eurooppalaisten päätavoitteet.

Kolmen neljän sadan vuoden kuluessa lähes koko Afrikka oli jaettu eurooppalaisten siirtomaiksi. Vuonna 1885 Berliinissä neuvoteltiin Afrikan siirtomaiden jakamisesta ja alueiden määrittämisestä. Berliinin konferenssista on peräisin Afrikan kartan rajat, ne jotka edelleen ovat kuin viivoittimella vedetyt. Viivoitinta varmaan käytettiinkin. Berliinin konferenssissa Itä-Afrikan alueesta tuli Saksan siirtoma.

Isäntä vaihtui, kun ensimmäisen maailmansodan jälkeen vuonna 1919 Itä-Afrikasta tuli brittien siirtoma. Siihen kuului ne alueet, jotka Britannia oli valloittanut saksalaisilta. Vuodesta 1922 lähtien Itä-Afrikka oli Kansainliiton päätöksellä brittien mandaattialue, kunnes vuonna 1946 Yhdistyneet kansakunnat otti alueen valvontaansa ja britit hallitsivat sitä YK:n huoltohallinto-alueena.

Itsenäistymisaalto

Afrikan siirtomaavaltioiden itsenäistyminen tapahtui vyöryn omaisesti 1960-luvulla. Sitä ennen itsenäistyi Libya 1951. Suuressa itsenäistymisaallossa 1950-luvun lopusta ja 1960-luvun alkupuolelle olivat Ranskan arabialueet, sitten Ison-Britannian siirtomaat, ensimmäisinä Tunisia 1956 ja Ghana 1957.

Algerian itsenäisyystaistelu Ranskan siirtomaaherruutta vastaan oli raastava, se kesti vuodesta 1954 vuoteen 1962. Kongo oli Belgian kuninkaan Leopold II:n yksityisomaisuutta vuoteen 1908 saakka, maa itsenäistyi vuonna 1960. Mosambik ja Guinea Bissau itsenäistyivät vuonna 1990.

Vain harvat maat säilyttivät itsemääräämis-oikeutensa edes jollakin tavalla, niitä olivat mm. Egypti, Liberia, Etelä-Afrikka ja Etiopia (Abessinia), joka oli Italian miehittäjä vuosina 1936–1941.

Suureen itsenäistymisaaltoon kuului myös Britannian hallinnossa oleva Itä-Afrikka. Siitä syntyi Tansania, Burundi ja Uganda.

Sansibarin tapaus

Sansibarin historia oli vahvasti sidoksissa osmanisulttaaneihin vuosisatojen ajan. Vuonna 1890 Sansibarista tuli brittiläinen suojelualue, mutta muodollinen valta säilyi sulttaaneilla.

Vuonna 1963 Sansibar itsenäistyi ja julistettiin tasavallaksi ja vuonna 1964 vallankumouksen jälkeen se yhdistyi Tanganyikan kanssa Tansanian yhdistyneeksi tasavallaksi.

Sansibarilla on laaja itsehallinto ja sen presidentti on Tansanian liittovaltion varapresidentti.

Tansanian historiaan liittyviä lyhenteitä

TANU Tanzanian National Union perustettiin vuonna 1954. Itse asiassa puolue perustettiin jo vuonna 1929 nimellä African Association. Tämä nimi vaihdettiin 1940-luvulla Tanganyika African Association ja lopulta vuonna 1954 Tanganyika African National Unioniksi.

TANU ei ollut pelkästään Itä-Afrikan itsenäisyysliike, vaan se kehittyi organisaatioksi, jossa siirtomaahallintoon kohdistuvat tyytymättömyyden kaikki ainekset saivat kanavan ilmaista itseään ja saada julkisuutta. Se oli koko mantereenlaajuinen liike. TANU:n voimahahmo oli Julius Nyerere.

ASP Afro-Shirazi Party, Sansibarin vastaava järjestö

CCM Chama cha mapinduzi, vallankumouspuolue, syntyi vuonna 1977 kun TANU ja Sansibarin ASP yhdistyivät. Se oli Tansaniassa ainoa puolue vuoteen 1992 saakka.

Muutama vuosiluku Tansanian itsenäistymishistoriasta

- 1958 ensimmäiset yleiset vaalit, vaalien ylivoimainen voittaja oli TANU.
- 1959 Tanganyikasta tuli itsehallintoalue, Julius Nyerere pääministeriksi.
- 1961 Tanganyika itsenäistyi
- 1962 Tanganyika julistautui tasavallaksi
- 1962 Tanganyika ja Sansibar solmivat sopimuksen Tansanian yhdistyneestä tasavallasta.
- 1978 Ugandan sota

*Koonnut Elina Puhto, lähteet:
Marja-Liisa Swantzin juhlapuhe,
Otavan iso ensyklopedia ja Wikipedia*

Meta Sahlström

Uhusianos medlemsenkät våren 2012

De flesta organisationer och sammanslutningar som arbetar med tidsinställda projekt anser det vara önskvärt att genomföra utvärderingar av verksamheten. Ibland görs genomgången av personer som är direkt involverade i projekten och ibland av personer utanför den grupp som är vald att koordinera verksamheten.

Under början av år 2012 sände Uhusianos styrelse ut ett frågeformulär till sina medlemmar angående förväntningar, önskemål och värderingar om föreningens verksamhet.

De personer som hörsammat uppmaningen är 25 till antalet och utgör ca 31 procent av dem som erhållit frågeformuläret.

1 Medlemskap

Av dem som har svarat på frågorna är:

- 19 personliga medlemmar,
- 5 organisationsmedlemmar,
- 1 ordförande för medlemsorganisation.

2 Uhusianons grundidéer

behövs Uhusiano / har Uhusianos verksamhet uppfyllt förväntningarna / varför har du blivit medlem

Majoriteten ansåg att Uhusiano behövs:

- för att skapa kontakter och stärka nätverk,
- för att förverkliga u-landssamarbete,
- för att förbättra situationer på lokalplan i Tanzania.

De orsaker som nämnts för det personliga valet att bli medlem är

- att u-landsfrågor intresserar,
- det finns vilja att stöda samarbetsprojekt i Tanzania,
- seminarierna anses vara viktiga, vilket uppfattas som allmänt positivt.

Sammanfattning

På frågan om Uhusianos verksamhet har uppfyllt förväntningarna svarade 23 personer att de var nöjda med den verksamheten, en ansåg att förväntningarna hade uppfyllts ganska bra, medan en inte visste.

Bland det positiva i Uhusianos verksamhet nämndes följande orsaker, i rangordning:

- seminarium i Morogoro (2000)
- ordbok
- informationsbladet (Uhusiano-tiedote)
- seminarier i Finland

En person anser att verksamheten i Tanzania kunde vara effektivare från deras sida, men att inriktningen är bra.

3 De fem mest viktigaste verksamhetsformerna i framtiden

Bland dem som hade kruxat för viktiga uppgifter för Uhusiano svarades:

- seminarier 16
- infobladet 13
- elektronisk media 10
- projekt 11
- påverka i Kapa 8,
- bilda nätverk i Tanzania 11
- samarbete med andra finska organisationer 5
- mässor, happenings 2.

Övriga viktiga uppgifter var

- kontakt med invandrare i Finland
- tematräffar
- aktivitet
- fungera som link mellan grupper i Tanzania.

4 Uhusiano-seminariet:

en dag och faktaorienterat / två dagar med fri samvaro / kunde man avstå från seminariet / förslag

>

Längden på seminarierna borde vara

- en dag tyckte 6 personer (orsak: billigare, tar inte så mycket tid, lockar fler deltagare, andra dagen kan vara ”frivillig”)
- två dagar tyckte 12 personer (orsak: tid att umgås och växla erfarenheter, lockar fler deltagare, att lära känna varandra, sociala kontakter viktiga) och
- en person tyckte att man kan avstå från seminarierna.

5

Infomationsbladet Uhusiano-tiedote: viktig / inte viktig / förslag

- 19 personer tycker att infobladet är viktig
- en att den inte är viktig
- 7 önskar ha en pappersversion medan
- 6 anser att man kan utnyttja elektroniska medel
- de flesta vill ha 2 nummer per år.

Det påpekades också, att Uhusiano-tiedote är en medlemsförmån och står för kontinuitet i verksamheten.

6

Efter projektet

När det nuvariga projektet tar slut, borde Uhusiano ansöka finansiering för ett nytt projekt / förslag om projektet

På svar om Uhusiano skulle börja ett nytt projekt i Tanzania svarade

- 13 personer jakande, medan
- en sade nej.

Kari Lindstedt

7

Det nya projektet

Borde det nya projektet vara med UNGO / med en annan förening i Morogoro / tillsammans med någon av Uhusianos medlemsorganisationer / andra förslag

Aktuella frågor som man kunde förstärka i Tanzania, behöver inte bara vara i Morogoro, nya orter kan komma till.

- UNGO som projektpartner, om allt ordnar upp sig, tyckte 4 personer
- 6 personer ansåg att UNGO var för svag organisation och att partnern kunde bytas
- 7 personer ansåg att Uhusiano kan ha samarbetsprojekt med någon medlemsorganisation för att det skulle generera mer resurser.

Andra förslag:

- invandrare kunde engageras
- barn
- skolgång
- miljöfrågor
- hemlösa
- HIV och aids anses vara viktiga.

8

Jag är intresserad av

att vara med Uhusianos styrelse / medverka i seminariet / skriva artiklar till Uhusiano-tiedote

- 9 personer är intresserade av att vara med i styrelsen, som ordinarie eller suppleant.
- 7 personer vill jobba med seminariefrågor och
- 6 är intresserade av att göra något för infobladet.

Meta Sahlström

Uhusianon jäsenkysely keväällä 2012

Useimmat organisaatiot ja yhteenliittymät, jotka toimivat määräaikaisissa projekteissa, pitävät toivottavana toteuttaa toiminnan arviointi. Joskus tarkastelun tekevät ihmiset, jotka ovat suoraan mukana toiminnassa ja joskus sen tekevät ihmiset sen ryhmän ulkopuolelta, joka on valittu koordinoimaan toimintaa. Vuoden 2012 alussa Uhusianon hallitus lähetti jäsenilleen kyselylomakkeen, joka koski odotuksia, toiveita ja arviointeja yhdistyksen toiminnasta. Ihmisiä, jotka noudattivat kehotusta, oli 25, eli noin 31 prosenttia kyselylomakkeen saaneista.

1

Jäsenyys

Kysymyksiin vastanneista on

- 19 henkilöjäseniä,
- jäsenjärjestön jäseniä
- jäsenjärjestön puheenjohtaja

2

Uhusianon perusidea

Mihin Uhusianoa tarvitaan / miksi liittynyt jäseneksi / ovatko odotukset toteutuneet

Enemmistö oli sitä mieltä, että Uhusianoa tarvitaan. Syiksi mainittiin

- yhteyksien luominen ja verkostojen vahvistaminen
- kehitysyhteistyön toteuttaminen
- Tansanian paikallisten tilanteiden parantaminen.

Jäseneksi liittymisen perusteiksi mainittiin

- kehityskysymykset kiinnostavat
- on halu tukea yhteistyöprojektia Tansaniassa
- seminaarit ovat tärkeitä, ovat yleisesti ottaen positiivisia

Yhteenveto

Kysymykseen onko Uhusianon toiminta täyttänyt odotukset, 23 vastasi kyllä, yksi sanoi, että toiminta on ollut melko hyvää, ja yksi ei osannut sanoa.

Positiivisia seikkoja olivat

- seminaari Morogorossa 2000
- sanakirja
- tiedote
- seminaarit Suomessa

Yksi oli sitä mieltä, että toiminta Tansaniassa voisi olla heidän puoleltaan tehokkaampaa, mutta suuntaus on hyvä.

3

Viisi tärkeintä toimintatapaa,

joihin Uhusianon pitäisi keskittyä tulevaisuudessa

Vastaukset Uhusianon tärkeimpiin tehtäviin jakautuivat seuraavasti

- seminaarit 16
- tiedote 13
- sähköinen media 10
- projekti 11
- vaikuttaminen Kepassa 8
- verkostojen luominen Tansaniassa 11
- yhteistyö muiden suomalaisten järjestöjen kanssa
- messut, tapahtumat 2

Muita tärkeitä tehtäviä olivat

- yhteydet maahanmuuttajiin Suomessa
- teematapaamiset
- toiminta
- ryhmien välisenä linkkinä toimiminen Tansaniassa.

>

4

Uhusiano-seminaari:

yksipäiväinen faktoihin keskittyvä /
kaksipäiväinen / kaksipäiväinen johon kuuluu
vapaamuotoista yhdessäoloa / voidaanko
seminaareista luopua / ehdotuksia

- yksipäiväistä kannatti 6 (syy: halvempaa, ei vie niin paljon aikaa, osallistujia enemmän, toinen päivä voisi olla 'vapaaehtoinen')
- kaksipäiväistä kannatti 12 (syy: seurustella keskenään ja vaihtaa kokemuksia, houkuttaa enemmän osallistujia, oppi tuntemaan toisia, sosiaaliset kontaktit ovat tärkeitä) ja
- yksi oli sitä mieltä, että seminaareista voisi luopua

5

Uhusiano-tiedote

tärkeä / ei ole tärkeä / ehdotuksia

- 19 oli sitä mieltä, että tiedote on tärkeä
- yhden mielestä ei ole tärkeä
- 7 halusi painetun tiedotteen, kun taas
- 6 oli sitä mieltä että elektronista mediaa voidaan käyttää hyväksi
- useimmat halusivat, että julkaistaan kaksi numeroa vuodessa.

Mainittiin myös, että tiedote on jäsenetu ja että se edustaa jatkuvuutta toiminnassa.

6

Projektin jälkeen

Pitäisikö Uhusianon hakea rahoitusta uudelle projektille, kun nykyinen projekti loppuu; projektiehdotuksia

Vastauksia uuden projektin aloittamisesta Tansaniassa tuli seuraavasti:

- 13 vastasi kyllä
- yksi sanoi ei.

7

Uusi hanke

Pitäisikö mahdollinen uusi hanke toteuttaa UNGO:n kanssa / jonkin muun Morogorossa toimivan järjestön kanssa / yhteishanke jonkin Uhusianon jäsenjärjestön kanssa / ehdotuksia mahdolliselle tulevalle hankkeelle

Tärkeät asiat, joita pitäisi vahvistaa Tansaniassa, eivät välttämättä ole vain Morogorossa, uusia alueita voi ajatella.

UNGO yhteistyökumppanina ajateltiin seuraavasti, jos kaikki asiat järjestyvät

- 4 henkilöä oli UNGO:n kannalla
- 6 henkilöä oli sitä mieltä, että UNGO on liian heikko järjestö ja että yhteistyökumppania voitaisiin vaihtaa
- 7 henkilöä oli sitä mieltä, että Uhusianolla voisi olla yhteistyöprojekti jonkin jäsenjärjestönsä kanssa, se lisäisi resursseja

Muita ehdotuksia

- maahanmuuttajia voitaisiin valjastaa mukaan
- lapset
- koulutus
- ympäristöasiat
- kodittomat
- hiv ja aids nähtiin tärkeiksi.

8

Olen kiinnostunut

olemaan mukana Uhusianon hallituksessa / vaikuttamaan seminaarien järjestelyissä / kirjoittamaan Uhusiano-tiedotteeseen

- 9 henkilöä oli kiinnostunut osallistumaan hallituksen toimintaan varsinaisena jäsenenä tai varajäsenenä
- 7 henkilöä halusi työskennellä seminaarikysymysten kanssa
- 6 oli kiinnostunut tekemään jotakin tiedotteen hyväksi.

Suomentanut Elina Puhto

Jenna Kettunen

hankeneuvoja

Kepan Tansanian maatoimisto

Jenna Kettunen

Samaan vanhaan Tansaniaanko?

Paluun ensivaikutelmat

Kannamme mieheni kanssa kahta nukkuvaa lasta sylissä lentokoneesta Dar es Salaamin terminaaliin. Vastassa on sama kostean kuuma, jokseenkin homeinen tuoksu kuin seitsemän vuotta sitten, kun lähdimme Tansaniasta. Terminaali näyttää samalta kuin ennenkin. Onko Tansania siis samanlainen kuin seitsemän vuotta sitten?

Keskustelu on alkanut

Huoneiston vuokraus ja ensimmäinen kauppareissu nostavat pulssia ja tyhjentävät kukkaron – kaikki on kallista. Toisaalta hienoissa ja kalliissa paikoissa näkee enemmän paikallisia asiakkaita kuin ennen.

Kaikkein suurin muutos alkaa hahmottua, kun luen sanomalehteä Kepan Tansanian-toimistossa. Sanomalehdissä ruoditaan sisäpolitiikkaa ja kritisoidaan hallituksen tekemiä ratkaisuja. Seitsemän vuotta sitten artikkelit käsittelivät lähinnä sitä, kuka antoi rahaa ja mihin.

Tapaan vanhan tuttavani ja mainitsen muutoksesta ja keskustelen hänen kanssaan tilanteesta. Kysymykseni on, onko Tansaniassa varteen otettavaa oppositiota. Vastaus tulee ylepästi: - On, nyt on vahva oppositio.

Aikaisemmat yritykseni käydä poliittista keskustelua päättyivät aina hiljaiseen vaivautuneisuuteen. Nyt tammikuussa kävin jopa kriittisen keskustelun Nyereren ajoista ja sen vaietusta väkivaltaisuudesta. Pato on murtunut ja keskustelu on alkanut. Muutos, joka toivottavasti monipuolistaa ja vahvistaa kansalaisyhteiskunnan roolia Tansaniassa.

Outcome mapping – järjestön kokonaisvaltainen arviointi

Kepan Tansanian toimiston hankeneuvojien haasteena on tukea kansalaisyhteiskunnan ideoiden muuttamista rahoitetuksi toiminnaksi, jolla on haluttuja vaikutuksia. Tämän vuoden teemaksi on tansanialaisten järjestöjen pyynnöstä noussut järjestön toiminnan suunnittelu ja seuranta.

Perinteisen loogisen viitekehyksen rinnalle olemme yrittäneet löytää muita lähestymistapoja helpottamaan järjestön kokonaisvaltaisen toiminnan ja sen seurannan suunnittelua.

Kiinnostavaksi lähestymistavaksi on osoittautunut Outcome Mapping. Kepa on vierailut muutamassa järjestössä, jotka laativat strategiaa ja ohjelmaa Outcome Mapping -lähestymistapaa käyttäen. Kommentit siitä ovat olleet positiivisia.

Olemme kuitenkin huomanneet, että erilaisten teorioiden tuominen sellaisenaan järjestöön ei aina hyödytä sitä parhaalla mahdollisella tavalla. Haasteena on tukea järjestöjä tarpeeksi käytännönläheisellä tavalla ja toimilla, jotka tukevat niiden omaa prosessia kehittää sellaisia työvälineitä, jotka toimivat heillä. Tähän tarvitaan suuria korvia ja tansanialaisten asiantuntijoiden apua sekä aikaa. Järjestöt ovat eläviä organismeja, joilla on oma identiteetti ja historia, kuten Kepa Tansanian koulutuksessa viime marraskuussa todettiin.

Kansalaisyhteiskunnan rooli on vaatijan ja vastuunkantajan

Ihmisoikeudet on ollut yksi Kepan koulutuksen- ja neuvonnan keskeisistä teemoista jo jonkin aikaa. Toivomme tämän lähestymistavan auttavan tansanialaisia ja suomalaisia järjestöjä hahmottamaan oman roolinsa yhteiskunnassa ja suunnittelemaan ohjelmia, jotka vastaavat tätä roolia.

Ihmisoikeusperustaisuudessa on olennaista köyhyyden aiheuttajien tunnistaminen, oikeuksien haltijoiden vahvistaminen vaatimaan oikeuksiaan ja vastuunkantajien velvollisuuksien tekeminen mahdollisiksi.

Kansalaisyhteiskunnan rooli on perinteisesti ollut vaatijan rooli, mutta usein se on samalla myös vastuunkantaja pyörittämällä palveluja, jotka toteuttavat ihmisoikeuksia, kuten kouluja tai orpokoteja.

Tarvitaan tietoa, taitoa ja rohkeutta

Vaatijan rooli ei ole helppo ja sen suorittamiseen tarvitaan paljon tietoa ja taitoa sekä rohkeutta. Iloksenne olemme huomanneet, että monet tansanialaiset järjestöt katsovat omaa toimintaansa nykyään kokonaisvaltaisesti. Hankehallinnon ohi kapasiteetin vahvistamiskohteiksi ovat nousseet oman organisaation kehittäminen ja ulkomaailmaan verkostoituminen. Järjestöt haluavat arvioida omaa järjestöään ulkopuolisen fasilitaattorin avulla, miettiä omia strategisia valintojaan, kapasitoida hallituksen jäseniä, voimaannuttaa omia jäseniään, kehittää henkilöstön viestintätaitoja, tietää enemmän tansanialaisesta päätöksentekojärjestelmästä, kehittää lobbaus-taitojaan, löytää innovatiivisia rahoitusvaihtoehtoja jne. Järjestön toiminnan suunnittelu on syrjäyttänyt yksittäisiin hankkeisiin keskittymisen. Vireä kansalaisyhteiskunta itsessään on arvo, jota kannattaa tukea kaikessa hanketoiminnassa.

Kansalaisyhteiskunta on arvo sinänsä, mutta...

Ihmisoikeusperustaisuus on lähestymistapa, jota YK on pyrkinyt pitkään käyttämään kaikessa toiminnassaan. Muistan kuinka YK:n leivissä osana rahoittajayhteisöä yritimme luoda Tansaniaan rakenteita, joiden kautta kansalaisyhteiskunta voisi osallistua kansalliseen ja paikalliseen kehityskeskusteluun ja päätöksentekoprosesseihin.

Kansalaisyhteiskunta nähtiin tärkeänä osana Tansanian demokratiakehitystä, mutta myös sen tieto ja osaaminen haluttiin hyödyntää. Tansanialainen kansalaisyhteiskunta toimii paljolti vapaaehtoisvoimin, mutta laajempi osallistuminen vaatii myös rahaa.

Valitettavasti monille paikallisille järjestöille rahoituksen anominen kansainvälisiltä rahoittajilta

on aivan liian työlästä, sopivan rahoittajan löytäminen ylipäättään on vaikeaa ja omat ajatukset hukkuvat usein rahoittajan ideoiden alle.

Pyörä on pyörinyt tälläkin saralla eteenpäin. Tansanialainen Foundation for Civil Society rahoittaa kansalaisyhteiskunnan toimintaa, mm paikallishallinnon budjetin ja kehityssuunnitelmien toteutuksen seurantaa. Toivottavasti tämäntyyppinen kehitys kansalaisyhteiskunnan voimaannuttamiseksi jatkuu Tansaniassa ja sille löytyy myös tukijoita.

Tansanialainen yhteiskunta sekä kansalaisyhteiskunta elävät kiinnostavia aikoja. Kun talous kasvaa, on varmistettava hyvän jakautuminen tasaisesti. Tässä mielessä tansanialaisen kansalaisyhteiskunnan haasteet eivät ole muuttuneet seitsemässä vuodessa. Mutta toivotaan, että voima vastata haasteeseen on kasvanut. Tämän tukemisessa meillä kaikilla on vielä työnsarkaa.

*Kehitysministeri Heidi Hautala
Ulkomministeriön kansalaisjärjestöseminaari 2012*

Järjestöt strategisessä roolissa

Kehityspoliittinen toimenpideohjelma uudistaa Suomen kehityspoliittikkaa ja -yhteistyötä hallitusohjelman mukaisesti ja niin, että Suomen toiminta vastaa paremmin muuttuvan toimintaympäristön ja tulevaisuuden tarpeita sekä auttaa maita irti apuriippuvuudesta.

Kysymys ei ole niinkään siitä, mitä tehdään vaan miksi, miten, kenen kanssa ja kenen hyväksi toimitaan.

Ohjelmassa korostuvat kumppanimaiden demokraattinen omistajuus ja vastuullisuus, johdonmukaisuus ja avoimuus.

Köyhyys on maailman suurin ihmisoikeuskysymys

Ihmisoikeuksiin perustuvan lähestymistavan tavoitteena on, että köyhimmätkin tuntevat oikeutensa ja kykenevät toimimaan niiden puolesta. Yhtä tärkeää on, että viranomaiset

tuntevat heitä koskevat ihmisoikeusvelvoitteet ja ovat kykeneviä panemaan niitä toimeen.

Erityistä huomiota kiinnitetään heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin. Tämä edellyttää viranomaisten oikeudenmukaista ja läpinäkyvää toimintaa, tasapuolisuutta ja syrjimättömyyttä. Tämä koskee myös kansalaisyhteiskunnan toimintaa. Ihmisoikeuksien toteutuminen otetaan huomioon kehitysyhteistyössä kaikilla tasoilla eli maaohjelmissa, ohjelma- ja hanketuessa.

Suomen toiminta keskittyy erityisesti neljään osa-alueeseen, jotka ovat: 1) ihmisoikeuksia edistävä, demokraattinen ja vastuullinen yhteiskunta 2) osallistava ja työllistävä vihreä talous 3) luonnonvarojen kestävä hallinta ja ympäristön-suojelu ja 4) inhimillinen kehitys.

Toiminnan painopisteitä täydentävät läpileikkaavat tavoitteet eli sukupuolten välinen tasa-arvo, eriarvoisuuden vähentäminen, ja ilmastokestävyys, jotka pitää ottaa huomioon kaikessa kehitysyhteistyössä.

Avun tuloksellisuus

Avun tuloksellisuus ei ole pelkästään hallitusten välinen asia, vaan meidän kaikkien on hyvä miettiä toimintaamme kriittisesti ja tehdä korjaavia liikkeitä siellä missä se on tarpeen. Kansalaisyhteiskunnan toimijat ovat itse Open Forum -prosessin myötä tunnistanee tarpeen tuloksellisen yhteistyön mittaamiseksi. Prosessi on osoittanut, että monenkeskisillä keskusteluilla on suuri merkitys ihmisten osallistamisessa. Kansalaisjärjestöjen työ kehitysmaiden arjessa on tärkeä osa Suomen kehitysyhteistyötä. Järjestöt toimivat ihmisten kanssa ruohonjuuritasolla ja kokevat näin ensikädeltä ihmisten ilot ja murheet ja oppivat tuntemaan paikalliset tarpeet.

Kansalaisjärjestöt ja toimenpideohjelman toimeenpano

Järjestöt ulottavat apunsa sinne, mihin hallitusten välinen yhteistyö ei yllä tai jonne voi eri syistä voi mennä. Järjestöt voivat myös välittää tärkeää tietoa ja osaamista kentältä edustustoihin, Suomeen ja muille toimijoille.

Omalla työllään järjestöt tukevat kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntaa, joka puolestaan voi painostaa hallituksia muutokseen. Korostan, että järjestöjen työ yhteiskuntien kehityksen kannalta on erittäin tärkeitä. Suomen kumppanimaissa toimivia kansalaisjärjestöjä kannustetaan

tekemään enemmän yhteistyötä maaohjelmien tavoitteiden tukemiseksi.

Samalla pidän tärkeänä, että rajallisia voimavaroja kohdennetaan KEPO:n linjausten mukaisesti niin, että rahoituksen ja toiminnan pirstaloitumista saadaan vähennettyä. Kepo-ohjelmassa kansalaisjärjestöjä rohkaistaan keskinäiseen yhteistyöhön sekä kumppanuuksiin yksityisen ja julkisen sektorin kanssa.

Eettiset periaatteet

Pidän tärkeänä, että kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyössä, jota tuetaan valtion varoin, otetaan käyttöön kaikille yhteiset eettiset periaatteet. Monilla järjestöillä on jo omat periaatteensa ja käytäntönsä toiminnan eettisyyden varmistamiseksi. Ministeriö julkaisee omat ohjeensa järjestöjen sitouttamiseksi yhtenäisiin eettisiin käytäntöihin.

Lopuksi haluan kertoa teille uudesta ideastani. Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyössä on paljon hyviä esimerkkejä onnistuneista hankkeista, kehitystuloksista ja vaikuttavuudesta sekä ainutlaatuisista kokemuksista. Ensi syksyn seminaarista lähtien haluan nostaa esiin ja palkita pari esimerkkiä tuloksellisesta ja vaikuttavasta kehitysyhteistyöstä.

*Ministeri Heidn Hautalan puheesta lyhentänyt
Elina Puhto*

Heidi Hautalan puhe kansalaisjärjestö-seminaarissa maaliskuussa 2012 on kokonaisuudessaan luettavissa blogissa <http://www.heidihautala.fi/2012/03/jarjestot-tarkea-osa-suomen-kehitysyhteistyota/#more-6108>

Suomen kehityspoliittinen ohjelma on hyväksytty helmikuun puolessavälissä. Sen löytää Ulkoministeriön verkkosivulla formin.finland.fi
> [Etusivu](#) > [Kehityspoliittikka](#) > [Julkaisut ja aineistot](#) > [Linjaukset](#)

Sanna Ylistenniemi

projektikoordinaattori 2012 alkaen
Äetsän seudun kehitysmaaseura

Say yes to girls' education

Seuraava juttukokonaisuus valottaa Äetsän kehitysmaaseuran *Say yes to girls' education* -projektia. Projektista kirjoittavat vuodesta 2008 vuoteen 2011 toiminut projektikoordinaattori Heli Pimenoff ja vuoden 2012 alusta työn alkanut projektikoordinaattori Sanna Ylistenniemi.

Tyttöjen koulutushanke Morogoron alueella käynnistyi 2008 ja jatkuu vuoden 2013 loppuun asti. Projektin tarkoituksena on parantaa tyttöjen koulutusmahdollisuuksia Morogoron läänissä, erityisesti Mvomeron alueella. Hankkeen suomalainen kumppani on Äetsän seudun kehitysmaaseura ja tansanialainen kumppani on WEETU (Wings Environment and Education Transformation Unity).

Projektin tavoitteena on edistää erityisesti vähävaraisista perheistä olevien tyttöjen koulutusta, joka alkaa peruskoulun alusta ja jatkuu tyttöjen edellytysten ja mahdollisuuksien mukaan pitemmällekin.

Perhe ja kylä mukana

Tavoitteisiin kuuluu kiinteästi myös yhteistyö koulutettavien tyttöjen perheiden ja koko kyläyhteisön kanssa. Weetu tukee koulutusta muun muassa parantamalla oppimisympäristöjä, esimerkiksi korjaamalla koulurakennuksia ja hankkimalla oppimateriaaleja. Weetu työskentelee läheisesti myös oppilaiden, perheiden, koulujen henkilökunnan sekä kyläyhteisöjen kanssa. Weetu lla on hyvät vuorovaikutussuhteet paikallisiin viranomaisiin ja yhdistys on tällä tavoin vaikuttamassa koulutuksen kehittämiseen.

Kummeja Suomesta

Äetsän projektitiimin yhtenä keskeisenä tehtävänä on löytää projektin kohderyhmänä oleville tytöille kummeja Suomesta. Kummivanhempien hankkiminen Suomesta on *Say yes to girls' education* -projektin vapaaehtoisuuteen liittyvä osa, koska

– tytöt kouluun Morogorossa

itse projekti ei pysty kouluttamaan niin monta tyttöä kuin olisi tarvetta. Kummitoiminnan avulla pystytään turvaamaan aika monen lahjakkaan, vähävaraisten tytön koulutie, ja tällä tavoin vaikuttamaan tyttöjen aseman parantumiseen.

Kummiksi ryhtyminen tarjoaa suomalaisille perheille mahdollisuuden tutustua tansanialaisten tyttöjen elämään ja koulutien haasteisiin. Ne ovat moninaiset, koulussa käymisen lisäksi usein aivan käytännön asioita: kenkiä, vihkoja, helpotusta koulumatkaan.

Äetsän projektitiimi

Suomalaisten kummien rekrytoimisesta ja yhteydenpidosta vastaa Äetsän kehitysmaaseuran projektitiimi. Siihen kuuluvat Heli Pimenoff, Georg Pimenoff, Sisko Peltomaa, Marja-Leena Tihveräinen ja Sanna Ylistenniemi.

Tiimi on huolehtinut tiedottamisesta ja yhteydenpidosta kummien ja tyttöjen perheiden välillä ja toimittanut päivitetty tiedot kummilapsista todistuksineen ja valokuvineen suomalaisille kummeille. Myös kummilapsien perheet ovat saaneet päivitetty tiedot tukijoistaan.

Äetsän tiimi järjesti ensimmäisen kummipäivän lokakuussa 2011 Sastamalassa. Iltapäivän aikana esiteltiin projektin toimintaa ja jo kummina olevien kanssa käytiin yhdessä läpi tyttöjen kuulumisia, muun muassa kummityttöjen koulu-edistymisestä saatiin selkoa todistuksista ja koe-tuloksista.

Kummipäivästä kertovia artikkeleita julkaistiin Tyrvään Sanomissa ja Alueviestissä. Seuraava kummitapaaminen pidetään keväällä 2012.

Seurantamatka Tansaniaan

Weetu seuraa tyttöjen koulumenestystä vuoden aikana yhteistyössä Äetsän projektitiimin kanssa muun muassa vierailemalla tyttöjen kouluilla ja tapaamalla tyttöjä perheineen. Lisäksi järjestetään vanhempien tapaamisia. Äetsän projektitiimi ja Weetu ovat pitäneet vuoden aikana yhteyttä sähköpostitse ja puhelimitse.

Äetsän projektin edustajien vuosittainen monitorintimatka ajoittuu yleensä alkuvuoteen, koska tammikuussa on koulumaksujen aika ja helmikuussa tulevat tiedot kansallisten kokeiden tulokista ja oppilaat saavat todistuksensa edelliseltä vuodelta. Seurantamatkan aikana seurataan tyttöjen koulumenestystä ja elämäntilannetta yhdessä weetulaisten kanssa muun muassa tekemällä kotikäyntejä tyttöjen perheisiin ja vierailemalla kouluilla.

Seurantamatkan aikana Äetsän tiimin edustaja työskentelee Weetun toimistossa yhdessä koordinaattorin kanssa. Kokouksia pidetään useina arki-iltoina ja viikonloppuisin, koska useimmat Weetun jäsenistä ovat päivätyössä. Kummitytöt ja heidän perheensä tulevat tapamaan seurantamatkaisia myös Tushikamanen vierastalolle, jossa seurantamatkalaiset asuvat.

Weetu pitää yhteyttä myös Kepan Tansania-maatoimiston hankeneuvojiin. Sillä on myös TAP-sunnitelma eli koulutus- ja neuvontasopimus.

Käymälät ja sadeveden kerääminen

Weetu kehitti vuonna 2011 monella tavalla koulujen oppimisympäristöjen kehittämiseksi. Se järjesti opettajille koulutusta, se perusti uusia terveysklubeja pilottikouluihin sekä avusti harrastus- ja opiskelumateriaalien hankkimista kouluille.

Isoja asioita vuoden aikana olivat käymälöiden rakentaminen Milaman koululle ja sadevesikeräysjärjestelmä Doman kylään.

Milaman kyläläiset olivat ylpeitä kutsuessaan meidät tammikuussa 2012 vihkimään vastarakennetut käymälät käyttöön. Juhlallisuudet ajoittuivat lauantaiksi ja koululle oli kerääntynyt oppilaiden ja opettajien lisäksi kyläläisiä ja vanhempaintoimikunnan jäseniä. Heli Pimenoff leikkasi juhlallisesti punaisen nauhan ja koulun oppilaat saivat käymälät käyttöönsä.

Helmikuussa 2012 vihittiin sadevesikeräysjärjestelmä Doman kylässä. Nämä hankkeet ovat esimerkki toimivasta yhteistyöstä Weetun ja paikallisen kyläyhteisön kanssa.

Milamassa ja Domassa käytiin pitkiä keskusteluita sekä rakennusprojektista että kyläläisten esille tuomista kehittämiskohteista. Lisäksi kuulumme oppilaiden laulua ja ponnekkaita puheita.

Mennen ja tullen kylämatkalla Milamaan saimme Weetu väen kanssa monet naurut, kun pääsimme jokaisesta poliisiin tarkastuspisteestä sujuvasti eteenpäin. Tämä johtui siitä, että olimme liikkeellä vuokra-autolla, joka sattui olemaan anglikaanisen kirkon tunnuksilla varustettu. Poliisit ajattelivat varmaan, että lähetystyöntekijät olivat työmatkalla.

Vaikutelmiani ja terveiset

Lähdimme Heli Pimenoffin kanssa kohti Tansaniaa uudenvuoden aattona 2011. Ennen matkaa oli käyty läpi matkan tarkoitus ja tavoitteet ja myös marraskuun kummipäivän tunnelmat olivat hyvin mielessä. Itselleni matka oli vasta toinen ja jännitys sen mukainen.

Kaikkein elävimpänä matkasta jäivät mieleen käynnit tuettavien tyttöjen kotona, joissa saimme kokea tansanialaista vieraanvaraisuutta. Käyntiemme aikana kuulumme niistä haasteista, joita perheet kohtaavat arjessaan, kuten toimeentulo, terveydentila, kulkuyhteydet ym.

Näissä tilanteissa keskustellaan perheiden kanssa siitä tuesta, jota projektin kautta voidaan antaa ja mihin tuki on tarkoitettu. Yhtä tärkeää kuin tukea tyttöjä on pyrkiä osallistamaan perheitä tyttöjen koulutukseen.

”Aamalla alkoi tyttöjen ja perheiden virta”

Aloimme kutsua Tushikamanen vierastalon takaterassia toimistoksi. Tämä ”open office” muodostui paikaksi, jossa vaihdettiin kuulumisia, käytiin pitkiä keskusteluita koulunkäynnistä tyttöjen kanssa ja pidettiin palavereita yhteistyökumppaneiden kanssa. Tytöt ja perheet kertoivat paljon konkreettisia asioita koulunkäynnistä.

>

< Hankkeen ”open office” Tushikamanen takaterassilla (Marja-Leena Tihveräinen)

Näistä jäivät erityisesti mieleen tyttöjen kertomukset siitä, miten fyysinen rankaiseminen on edelleen yleistä kouluissa. Yksi tytön isä kertoi meille, että hänen tyttänsä lähtee todella aikaisin kouluun, jotta ei vaan myöhästyi. Myöhästymisestä voi seurata kurittamista.

Työskentelen itse Suomessa oppilaitoksessa ja nämä keskustelut saavat ajattelemaan, miten erilaisten ongelmien kanssa täällä teemme töitä.

Iltaisin terassitoimistossamme käytiin läpi päivän tapahtumat ja suunniteltiin seuraavaa päivää. Näistä iltahetkistä muodostuikin tärkeä osa matkaa.

Jokaisessa projektissa tulee vaihe, jolloin on pohdittava projektin tuloksia ja ennen kaikkea niiden juurruttamista. Tyttöjen tapaamiset toivat selkeästi esille, että koulutuksen tukeminen on merkityksellistä. Tuen piirissä olevilla tytöllä on haaveita ja tulevaisuudensuunnitelmia ja myös lahjakkuutta edetä koulutuksessa. Haastetta tuovat perheiden heikot taloudelliset edellytykset sekä myös koulujen hyvin vaihteleva taso.

Opetusryhmät ovat toisissa kouluissa todella suuret, joten voi ajatella, että opetus ei ole kovin yksilöllistä. Päteviä opettajia on vaikea saada varsinkin syrjäisempiin kouluihin ja tämä vaikuttaa osaltaan opetuksen tasoon.

Avainasema on tyttöjen perheillä

Yksi tärkeimmistä asioista on kuitenkin se, näkevätkö tyttöjen perheet koulutuksen merkityksellisenä asiana. WEETU edistää osaltaan perheiden sitouttamista järjestämällä vanhempien tapaamisia, jossa he voivat keskustella näistä teemoista. Myös projektitiimin edustajien vierailulla käydään paljon keskusteluita, mutta on ensiarvoisen tärkeää että tämä työ jatkuu läpi vuoden.

Kaukaiset kummit ovat tärkeitä

Koimme monta liikuttavaa hetkeä kertoessamme tytöille heidän suomalaisista kummeistaan. Tieto kaukaisista kummeista on heille merkityksellinen ja jännittävä asia. Kummeilta saadut kirjeet ja valokuvat olivat todella tärkeitä ja jo kummien nimien ja osoitteiden saaminen oli iso asia.

Kävimme jokaisen tytön kanssa maailmankartalta katsomassa, missä Suomi sijaitsee ja täytyy sanoa, että vietimme pitkiä hetkiä kartan äärellä. Tytöt kyselivät myös monia asioita Suomesta, kuten suomalaislasten koulunkäynnistä, onko Suomessa malariaa tai ovatko kotimme vartioituja.

Yksi liikuttavimmista hetkistä koitti päivää ennen paluutamme Dar es Salaamiin. Yksi tytöistä tuli parhaat vaatteet päällään tuomaan vielä kiireellä kirjettä kummillensa. Hän oli matkustanut pitkän matkan yksin tuodakseen kirjeen ja toivottaaksensa meille hyvää matkaa. Tämän hetken tunnelma välittyy myös tytön kummille hetkestä otetussa valokuvassa.

Sanna Ylisteniemi

Secilia Paulo on yksi Tytöt kouluun -hankkeen kummilapsista.

Nicholas D. Kristof ja Sheryl Wudunn ovat julkaisseet kirjan nimeltä Puolikas taivas (Like 2010). Se on mielestäni tärkeä kirja ihan kaikille. Hätkähdyttävä lukukokemus joka sopii tähänkin aiheeseen.

Heli Pimenoff
*Äetsän seudun kehitysmaaseura
koordinaattori 2008–2011*

Sanna Ylistenniemi

Tiivistelmä

Say yes to girls' education –

hankkeesta

Hankkeen tavoitteet

- Osallistua lahjakkaiden vähävaraisten tyttöjen koulumaksuihin ja elinkuluihin kunkin oppilaan tarpeiden mukaan.
- Valita tytöille hyvätasoinen koulu yhdessä huoltajien ja opetusviranomaisten kanssa.
- Testata kolmessa syrjäseudun ala-asteen ja kahdessa yläasteen pilottikoulussa, miten pienillä toimenpiteillä voidaan vaikuttaa kouluympäristön ja oppimisedellytysten paranemiseen niin, että useammat oppilaat läpäisisivät kansallisen tutkinnon voidakseen jatkaa opintojaan seuraavan asteen kouluissa (yläaste, ammattikoulu, lukio, eri alojen opistot ja yliopisto).
- Vaikuttaa valtion koulu- ja suunnitteluviranomaisiin sekä läänintasolla että aluetasolla niin, että alueella toteutettaisiin kansallista ohjelmaa koulujen opetustason parantamiseksi, huolehdittaisiin riittävästä toisen asteen kouluverkostosta ja palkattaisiin tarpeellinen määrä päteviä opettajia syrjäseutujen kouluille.

Kumppanijärjestö Tansaniassa

Hankkeen tansanialainen yhteistyökumppani on WEETU (Wings Environment and Education Transformation Unity). Sen toiminta keskittyy ympäristöasioihin sekä terveyden ja erityisesti tyttöjen koulutuksen edistämiseen. WEETU:lla on meneillään myös neljä muuta hanketta tyttöjen koulutusprojektin lisäksi. Kaikilla hankkeilla on oma hallintonsa. Yhdessä WEETU:n kaikki hankkeet muodostavat huomattavan synergiaedun.

WEETU:n koordinaattori huolehtii vuoden kuluessa oppilaiden koulukulujen maksamisesta ja tilinpidosta. WEETU seuraa tiiviisti oppilaiden ja perheiden kulloisiakin tilanteita sekä koulujen henkilökunnan ja kyläyhteisöjen kanssa keskustellaan jatkuvasti.

Keskeistä on lisätä yhteisöjen ymmärtämystä koulutuksen, erityisesti tyttöjen koulutuksen tärkeydestä. WEETU:lla on säännölliset ja hyvät vuorovaikutussuhteet läänin- ja aluetason kouluviranomaisiin. Tällä tavoin yhdistys on vaikuttamassa laajemmaltikin koulutuksen epäkohtiin.

WEETU:n muut hankkeet vuonna 2011 ja tukijat

- 1 Settlementiliitto ry:n ja Weetun hankkeessa peruskorjataan kyläkouluja ja terveysasemia ja tuotetaan terveyskasvatusmateriaalia ala-asteille.
- 2 Vuonna 2011 Liechtenstein Entwicklungsdienst (LED) kustansi 16 tytön ja pojan koulukuluja Mvomeron alueella Äetsän ja WEETU:n hankkeen pilottikouluissa.
- 3 Vuonna 2011 Family Health International (FHI) toteutti yhdessä WEETUn kanssa hankkeen Integrating hiv/aids Education in Traditional Initiation Trainings for Girls in Mvomero and Morogoro Districts. Hankkeen tavoitteena oli uusien hiv-infektioiden väheneminen erityisesti tyttöjen keskuudessa mukaan lukien Äetsän ja WEETU:n hankkeen koulutustukea saavat oppilaat, jotka opiskelevat Mvomeron alueen ja Morogoron maaseutukouluissa.

- 4 Foundation for Civil Society (FCS) rahoitti WEETU:n projektia Public Expenditure Tracking Survey (PETS), jonka tarkoituksena on seurata julkisten varojen käyttöä erityisesti koulutus- ja terveyssektoreilla.

Hankkeen tuloksia vuonna 2011 loppuun mennessä

- Projektin kummitoiminnan ja tuen piirissä oli 49 opiskelijaa, joista 7 on orpoja, 7 puoliorpoa, 2 albinotyttöä, 28 tyttöä syrjäkyläpienviljelijäperheistä ja 4 oppilasta perheistä, joilla on enemmän koulutettavia kuin tuloja.
- Koulutettavista yksi tyttö on yliopistossa, kaksi tyttöä opistotason koulutuksessa, kaksi tyttöä lukiossa, 33 oppilasta yläasteella ja 11 ala-asteella.
- Oppilailla oli 55 suomalaista kummia vuoden 2011 aikana. Lisäksi 16 oppilasta oli Liechtenstein Entwicklungs Dienstin tuen piirissä.
- Kaikissa syrjäkyläpien viljelijäperheissä on kansallisen tutkinnon läpäisseitten tyttöjen ja poikien määrä kolminkertaistunut (Mzongozin, Magalin ja Milaman peruskouluissa, Doman ja Melelan sekondarikouluissa).
- Msongozissa ja Magalissa toimii yhteensä 20 terveysklubia, kussakin 25 oppilasta. Ne toteuttavat terveyskasvatusta teatterin, laulujen ja piirtämisen avulla. Myös 4H-tyyppistä koulusta käytetään, muun muassa kanankasvatuksen ja pienten maatilkkujen hoidon avulla.
- Pulpetteja, pöytiä, tuoleja ja hyllyköitä on hankittu kaikkiin pilottikouluihin.
- Peruskorjattuja koulurakennuksia ja opettajien asuntoja on Magalissa ja Msongozissa.
- Oppimateriaalia ja urheiluvälineitä on hankittu pilottikouluihin.
- Saniteettiolosuhteet ovat parantuneet kahdessa pilottikoulussa: käymälät Milamassa ja sadeveden keräysjärjestelmä Domassa. Tavoitteena on, että tyttöjen poissaolot koulusta vähenevät, kun on vettä ja kunnon käymälät.
- Yhteisöjen ja perheiden myönteiset asennemuutokset koulutusta kohtaan (haastattelut ja käytännön toiminta)
- Pätevien opettajien määrä on lisääntynyt erityisesti yläasteiden pilottikouluissa.
- Koulukomiteat ovat aktivoituneet kohdekouluissa.
- Opetus- ja oppimismotivaatio on parantunut pilottikouluissa.

Marja-Leena Tihveräinen

< Sanna Ylistenniemi ja Venance Mlally neuvottelevat työt koulun -hankkeesta.

Airi Pajunen
Paimio

Kummiäiti kävi Tansaniassa

Lähtöpäivä tammikuun puolessavälissä oli kaoottinen, aamulla kiireinen matkalaukkujen ja kesävaatteiden pakkaus ja lähtö lumimyrskyssä Helsinki-Vantaan lentokentälle.

Matkalle lähtöni oli epävarmaa, sillä äitini nukkui pois vuoden vaihteessa. Sisarusteni ja lasteni painostuksesta muutama päivä ennen lähtöä lopulta päätin kuitenkin lähteä, täysin ilman ennakko-odotuksia.

Kertaheitolla kaaokseen

Kaikki muu haihtui kertaheitolla pois mielestä Dar es Salaamin lentokentällä. Olo oli kevyt pitkstä, pitkstä aikaa. Tosin matkalla Onnelaan ajoittain luulin tekeväni viimeistä matkaani, sillä liikenne oli kaaos. En koskaan, enkä missään ole nähnyt vastaavaa.

Vietimme Dar es Salaamissa kaksi päivää. Ensimmäisenä iltana tapasimme Linda Lönnqvistin Kepan maatoimistosta etiopialaisessa ravintolassa. Se oli kaunis paikka kirkkaan tähtitaivaan alla ja tunnelma läheinen ja mukava. Seuraavana aamuna lähdimme Bongoyan saarelle – iso hiekkaranta, vähän ihmisiä ja paljon Intian valtamerta.

Maya Davie ja David Kitururu Morogorosta liittyivät illalla seuraamme. Vietin ikimuistoisen 57-vuotissyntymäpäiväni Sea Cliffillä. Olikin kulunut pitkä aika kun viimeksi olen puhaltanut kynttilöitä syntymäpäiväkakustani.

Morogorossa

Seuraavana aamuna lähdimme kohti Morogoroa. Matkalla teimme kiertokäynnin sairaalassa. Se olikin kokemus, riitti mietittävää joksikin aikaa. Morogorossa majoituimme kymmeneksi päiväksi Tushikamanen vierastaloon. Iki-ihana Rock Animu valmisti meille aamupalan ja useana päivänä päivällisen.

Parina ensimmäisenä päivänä tutustuimme kaupunkiin ja sen ympäristöön. Kii pesimme Morning Sitelle Uluguru-vuorille Rock Animun opastuksella. Kiipeäminen sujui oikein hyvin, paitsi että loppumatkasta henki ei kulkenut ja jalat eivät liikkuneet. Kyllä kannatti, maisemat olivat upeat.

Pia Mäkelä

Teimme myös safariretken Mikumin luonnonpuistoon. Norsut, kirahvit ja auringonlasku Mikumissa jäi ikuisesti mieleen.

Tapasimme weetulaisia, Heli Pimenoffin ystäviä ja yhteistyökumppaneita, jotka esittelivät toimintaansa ja toimitilojaan. Lisäksi vietin mielenkiintoisen iltapäivän itävaltalaisen Alex Wostryn kertoessa biologisen viljelyn kehittämisestä ja laajentamisesta alueella. Tushikamanen alueella toimii Water for the Third World-projektin koeviljelmät ja opetustilat. Alex Wostry on mukana projektissa.

Tapasimme myös tyttöjä, jotka ovat mukana WEETU:n ja Äetsän kehitysmaaseuran koulutusprojektissa. Heli ja Georg Pimenoffin paikalliset ystävät olivat oppaina useilla reissuillamme ja kävimme myös heidän ja kummityttöjen kodeissa. Yhteistä kaikille paikallisille oli sydämellisyys, välittömyys ja iloinen elämänsäsenne, eikä kenelläkään ollut kiirettä koskaan mihinkään.

Onneksi jäi shillinkejä

Heli Pimenoff järjesti muutama päivä ennen lähtöämme yhteistyökumppaneilleen ja ystävilleen illallisjuhlat, jossa esiintyivät Maya Davie ja David Kitururu orkestereineen. Mayan esittämä Dying Faces oli koskettava ja tietenkin orkesterin esittämä Oi muistatkos Emma.

Vietimme vielä kaksi päivää Dar es Salaamissa. Kävimme mm. TingaTinga-studiolla. Sitten koitti karmea totuus, oli noustava koneeseen ja lähdettävä kotiin. Saapuessamme Helsinkiin oli pakkasta –30 astetta.

Kaiken matkalla näkemäni ja kokemani sulattamiseen kuuluu vielä pitkä aika, koska matka oli ainutlaatuinen ja järjestelyt olivat loistavat. Ei haitannut vaikka ei aina ollut sähköä tai ei tullut vettä, lämpimän veden puutetta en edes huomannut.

Onneksi jäi niin paljon shillinkejä, että on vielä pakko mennä joskus takaisin!

Ulla Lahtinen

Åbo Akademin kasvatustieteellinen tiedekunta,
Vaasan kehitysmaayhdistys

Åbo Akademi Tansaniassa

Kuusitoista vuotta kasvatustieteellistä koulutusta

Taustaa

Siitä on peräti kuusitoista vuotta kun Terese Ahlström ja Sven-Erik Hansén Åbo Akademiä lähtivät ensimmäistä kertaa Tansaniaan. He lähtivät vuonna 1995 ottamaan selvää, olisiko Morogorossa kiinnostusta ja konkreettisia mahdollisuuksia koulutusyhteistyöhön kasvatustieteen alalla.

Morogorosta Tansaniassa oli hiljattain tullut Vaasan ystävyyskaupunki ja tiettyjä yhteyksiä kaupunkien välillä oli jo ollut. Yliopisto-maailmassa kansainvälistyminen oli ajankohtaista ja toivottua. Monet yliopistot solmivat suhteita ja koulutussopimuksia suurten ja kuuluisien yliopistojen kanssa Euroopassa ja Amerikan Yhdysvalloissa.

Vaasan edustajat päättivät kuitenkin suunnata katseensa kehitysmaahan täyttääkseen yhden yliopiston keskeisistä tehtävistä, 'välittää tutkimukseen perustuvaa korkeinta opetusta ja kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaataan ja ihmisyyttä'. Koulutus kehitysmaassa on mitä suurimmassa määrin 'työskentelyä ihmisyyden hyväksi'.

Monipäiväisissä keskusteluissa Morogoron kaupungin hallinnollisen osaston kanssa Terese Ahlström ja Sven-Erik Hansén onnistuivat löytämään kiinnostavan ja uskottavan koulutuskumppanin.

Yksi todetuista ongelmista oli, että mahdollisuudet korkeampaan koulutukseen olivat erittäin rajalliset. Useimmilta opettajainkouluttajilta ja korkeammilta hallintovirkamiehiltä itseltään puuttuivat akateeminen koulutus. Tarve akateemisen koulutuksen saaneista pedagogeista oli suuri. Morogorossa toivottiin kandidaatti- ja maisteritason koulutusta.

Etäprojekti

Toiveiden ja tarpeiden mukaisesti Vaasan kehitysmaaseura ja Vaasan Åbo Akademin

kasvatustieteellinen tiedekunta toteuttivat vuosina 1995–2005 koulutusprojektin nimeltä Opettajien koulutusohjelma Tansaniassa (Teacher Education Project in Tanzania). Tärkein yhteistyökumppani oli Morogoro Teachers' College, jossa suurin osa opetuksesta tapahtui.

Collegen rehtori Oliver Mahiki suhtautui heti alusta koulutusyhteistyöhön positiivisesti. Hän oli myös vahva ja vakaa voima yhteistyön rakentamisessa. Hänen roolinsa oli ratkaiseva projektin jatkossa.

Myös Dar es Salaamin yliopisto osallistui yhteistyöhön. Sieltä saimme palkattua joitakin luennoitsijoita. Projektimme sai rahoitusta ulkoministeriöltä. Åbo Akademi ja myös eräät korkea-koulusäätiöt tukivat projektia eri vaiheissa. Kokonaisuuteen katsoen projektimme oli pienen budjetin projekti.

Tansanialaisten osuus projektin tukemisessa oli, että saimme käyttää Collegen tiloja ilmaiseksi ja että opiskelijat vapautettiin lähiopetuksen ajaksi normaaleista työtehtävistään.

Kaikki opiskelijat asuivat ja työskentelivät Tansaniassa. Me vaasalaiset matkustimme Tansaniaan pari kolme kertaa vuodessa ja opetimme lähiopetusjakson aikana jaksoilla, jotka yleensä kestivät noin kaksi viikkoa.

Projektin ensimmäisinä vuosina ei ollut käytettävissä tietokoneita eikä nettiyhteyksiä. Harjoitustyöt ja tentit lähetettiin postitse. Viimeisinä vuosina yhteydenpito tapahtui sähköpostin välityksellä.

Kasvatustieteen kandidaatteja ja maistereita

TEPT-projektin pitkäaikaisena kehitystavoitteena oli kasvatustieteen koulutustason parantuminen opettajainkoulutuksen ja jatkokoulutuksen keinoin. Tavoitteena oli myös mahdollistaa korkeampi koulutus useammille, erityisesti naisille. Vuosina 1995–2005 koulutettiin kaksi ryhmää kasvatustieteen kandidaateiksi ja kaksi ryhmää maistereiksi.

Opiskelijat olivat pedagogisen sektorin opettajainkouluttajia tai hallinnossa toimivia. He suorittivat valinta- ja kielikokeen (englanti).

Tutkintojen pääaine oli kasvatustiede. Maisteripinnoissaan opiskelijoilla oli mahdollisuus erikoistua johtotehtäviin/ hallintoon tai erityispetukseen.

Vuosien 1995 ja 2000 välisenä aikana kandidaattitutkinnon suoritti noin 40 opiskelijasta 33 ja vuosina 2000–2005 maisteritutkinnon 45 opiskelijasta 41. Jotkut opiskelijat ovat suorittaneet tutkinnon myöhemmin. Kaikkiaan 85 opiskelijaa on suorittanut akateemisen tutkinnon.

Arviointi

Vuonna 2002 koko projektin toiminta arvioitiin. Yleisarviona voidaan sanoa, että arvio oli hyvin positiivinen. Saimme myös arvokkaita ehdotuksia kehitystyön jatkolle. Arvioitsijoiden suositusten ja Tansanian koulutusalaan edustavan yhteistyökumppanin ilmaiseman tarpeen perusteella järjestettiin maisterikoulutus suunnitellun kandidaattikoulutuksen sijaan vuosina 2003–2005.

Tekemämme seurannan perusteella tiedämme, että käytännöllisesti katsoen kaikki opiskelijamme ovat edenneet urallaan ja saaneet korkeampia ja tärkeämpiä virkoja Tansanian koulutussektorilla. Useat ovat töissä ministeriöissä ja yhdestä on tullut ministeri. Morogorolaisten yhteistyökumppaniemme mukaan projektin pedagoginen kehitystyö on heijastunut koko maan opettajainkoulutukseen.

TEPT-projekti loppui toiseen maisterinkoulutusohjelmaan (2003–2005), mutta konseptimme ja sitoutuneisuutemme johti erityispedagogiseen yhteistyöhön Tansanian avoimen yliopiston kanssa. Osallistuimme yhteistyökumppanina ensimmäiseen kandidaattikoulutuksen toteuttamiseen, jossa pääaineena oli erityispedagogiikka.

Projekti oli nimeltään Erityispedagogiikka korkeammassa koulutuksessa. Meillä oli vastuu erityispedagogisesta sisällöstä ja tutkinnosta. Yli 20 opiskelijaa suoritti tutkinnon.

Tutkijakoulutusta, kasvatustieteen ja erityisopetuksen tohtoreita

Opetusministeriö myönsi varoja Åbo Akademille tutkijakoulutukseen etäopiskeluna kolmannessa maailmassa vuosiksi 2007–2009. Satunnaisten ylimääräisten varojen avulla olemme onnistuneet jatkamaan projektia pari vuotta. Yhteensä yksitoista opiskelijaa otettiin koulutukseen, kuusi heistä on väitellyt tohtoriksi ja viiden odotetaan väittelevän tänä tai tulevana vuonna. Stipendien turvin he ovat voineet opiskella intensiivisesti Vaasassa muutamia kuukausia vuodessa.

Väitöskirjat ovat käsitelleet tärkeitä pedagogisia teemoja: opetussuunnitelmakysymyksiä, opettajainkoulutusta, ympäristöpedagogiikkaa, luku- ja kirjoitusvaikeuksia sekä lukutaidon opettamisen edistämistä.

Pohdintoja ja suunnitelmia

Kuluneet 16 vuotta ovat olleet mielenkiintoisia ja monin tavoin antoisia. Useat opettajat Åbo Akademiassa ovat olleet pitkän aikaa aktiivisia projektissa, mm. Sven-Erik Hansén, Ulla Lahtinen, Kristina Ström ja Tom Wikman. Terese Ahlström on ollut projektin koordinaattorina koko ajan. Olemme oppineet paljon Tansanian koulutuksesta, elämästä ja kulttuurista.

Opiskelijamme ovat opiskellessaan Vaasassa tutustuneet monenlaisiin aktiviteetteihin, kuten pilkkimiseen, hiihtämiseen, sienestämiseen ja raveihin. Kuitenkin suurimman osan ajastaan he ovat kuitenkin ahkeroineet väitöstyönsä valmistelussa, usein jopa yöunen kustannuksella.

Ulla Lahtinen

Terese Åström vei opiskelijat muun muassa sienimetsään.

Kehitysmaaseurassa suunnittelemme nyt uutta projektia vuosiksi 2013–2015. Projektin työnimi on Kompetensutveckling inom utbildningen (Competence Development in Education). Projektin perusideana on seminaarien ja työpajojen avulla edistää pätevyyttä erityispedagogiikan ja pedagogiikan aloilla Tansaniassa.

Projektilla on sidoksia tohtorinkoulutukseemme. Projektisuunnitelma on toistaiseksi alustava ja rahoitus avoin. Kiinnostus jatkaa toimintaa Tansaniassa on kuitenkin vahva.

Projekti jatkuu jos varoja myönnetään ja jos tansanialaiset yhteistyökumppanit voivat tarjota tarvitsemamme tuen.

Suomentanut Elina Puhto

Ulla Lahtinen

Åbo Akademi, pedagogiska fakulteten, Vasa
Vasa u-landsförening

Åbo Akademi i Tanzania – 16 år av pedagogisk utbildning

Bakgrund

Hela 16 år har gått sedan Terese Ahlström och Sven-Erik Hansén från Åbo Akademi besökte Morogoro första gången. De gav sig iväg år 1995 för att undersöka om det skulle finnas intresse och konkreta möjligheter för ett utbildningssamarbete inom den pedagogiska sektorn.

Morogoro hade nyligen blivit Vasas vänort i Tanzania och vissa kontakter mellan städerna hade redan tagits. Inom universitetsvärlden var det aktuellt och önskvärt med internationalisering. Många universitet knöt kontakter och gjorde utbildningsavtal med stora berömda universitet i Europa och USA.

Vasarepresentanterna valde dock att rikta blickarna mot ett utvecklingsland för att uppfylla en av universitetets centrala uppgifter att ”meddela på forskning grundad högsta undervisning och att fostra de studerande till att tjäna fosterlandet och mänskligheten”.

Sven-Erik Hansén och Terese Ahlström lyckades med diskussioner i de administrativa kvarteren i Morogoro finna en intresserad och trovärdig utbildningspartner.

Problemet var att möjligheterna till högre utbildning var ytterst begränsade. De flesta lärarutbildare och högre administratörer saknade själva akademisk utbildning. Behovet av universitetsutbildade personer inom den pedagogiska sektorn var stort. Kandidat- och magisterprogram önskades.

Ett distansprojekt

Utgående från behoven och önskemålen genomförde U-landsföreningen i Vasa och Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi i Vasa åren 1995–2005 ett utbildningsprojekt som gick under namnet TEPT (Teacher Education Project in Tanzania).

Samarbetspartners i Tanzania var främst Morogoro Teachers' College, där den mesta utbildningen ägde rum. Rektor Oliver Mahiki vid College var spontant positiv till ett utbildningssamarbete. Det visade sig att han också var en stark och stabil kraft i uppbyggandet av samarbetet och hans roll blev avgörande för fortsättningen.

University of Dar es Salaam (UDSM) deltog också i samarbetet, främst genom att vissa föreläsare anlätades därifrån.

Projektet erhöll finansiering via utrikesministeriet. Åbo Akademi och vissa högskolestiftelser stödde också projektet i olika skeden. Den tanzaniska andelen av resurseringen bestod i att vi fick använda utrymmena på College gratis och att deltagarna befriades från sina normala uppgifter under närstudietillfällena.

Samtliga studerande bodde och jobbade i Tanzania. Från Vasa åkte vi dit två till tre gånger per år och undervisade vid närstudieperioder som vanligen varade omkring två veckor. Under de första åren fanns varken datorer eller internet-möjligheter tillgängliga. Under de senare åren skedde kommunikationen via e-post.

Kandidater och magistrar i pedagogik och specialpedagogik

TEPT-projektets långsiktiga utvecklingsmål var att genom lärarutbildning och -fortbildning bidra till förbättrad utbildningsnivå och göra högre utbildning tillgänglig för flera, speciellt för kvinnor.

Under perioden 1995–2005 ordnades två kandidatutbildningar och två magisterutbildningar. Studenterna var verksamma lärarutbildare och administratörer inom den pedagogiska sektorn. Huvudämnet i examina var pedagogik.

Studenterna kunde inom magisterutbildningarna välja att specialisera sig på ledarskap/ administration eller specialpedagogik.

Kandidatutbildningarna ordnades åren 1995–2000. Av sammantaget ca 40 antagna graduerade 33 studerande. Magisterutbildningarna ordnades 2000–2005. Av 45 studerande graduerade 41. Totalt avlade 85 studerande akademisk examen.

Utvärdering

År 2002 utvärderades projektverksamheten i sin helhet. Utvärderingen var mycket positiv och gav värdefulla förslag för fortsatt utvecklingsarbete.

På basen av rekommendationer i utvärderingen och ett uttalat behov från samarbetsparterna inom utbildningssektorn i Tanzania anordnades en magisterutbildning i stället för en planerad kandidatutbildning 2003–2005.

Enligt uppföljningar som vi har gjort vet vi att praktiskt taget alla våra studerande har blivit befordrade och fått högre och betydelsefulla tjänster inom det tanzanianska utbildningsväsendet. Flera jobbar på ministerier och en är minister.

Projektet har enligt våra samarbetspartners i Morogoro gett kringeffekter i form av ett pedagogiskt utvecklingsarbete inom hela lärarutbildningsenheten.

TEPT-projektet avslutades i och med den andra magisterutbildningen (2003–2005), men konceptet och vårt engagemang har övergått till de tanzaniska utbildningsinstitutionerna i ett samarbete kring Bachelor of Education (BED)-utbildning i specialpedagogik vid The Open university of Tanzania.

Vi deltog som en samarbetspartner i genomförandet av den första kandidatutbildningen med specialpedagogik som huvudämne i projektet ”Specialpedagogik i högre utbildning”, där vi hade ansvaret för det specialpedagogiska innehållet och examinationen. Över 20 studenter har avlagt examen.

Forskarutbildning, doktorer i pedagogik och specialpedagogik

Undervisningsministeriet beviljade Åbo Akademi medel för forskarutbildning på distans i tredje världen 2007–2009. Sammantaget antogs elva studerande till utbildningen. Sex studerande har disputerat och de resterande fem beräknas disputeras inom detta eller nästa år.

Antti Lahtinen

Intensiva pedagogiska studier i Vasa varvades med diskussioner och trevlig samvaro i olika former.

Med hjälp av stipendier har de studerande kunnat idka intensiva studier några månader per år i Vasa. Avhandlingarna har handlat om viktiga pedagogiska teman: läroplansfrågor, lärarutbildning, miljöpedagogik, läs- och skrivsvårigheter och befrämjande av läsinläring.

Reflektioner och planer

Flera lärare från Åbo Akademi har varit aktivt med i projektet under långa tider (Sven-Erik Hansén, Ulla Lahtinen, Kristina Ström, Tom Wikman). Terese Ahlström har varit projekt-koordinator under hela projektet. Vi har fått lära oss mycket om utbildningen, livet och kulturen i Tanzania.

Våra studerande har under sina vistelser i Vasa haft tillfällen att bekanta sig med olika aktiviteter såsom att t.ex. pimpla (fiska genom hål i isen), skida, plocka svamp och gå på trav. Största delen av tiden har de dock flitigt jobbat med sina doktorsavhandlingar, ofta t.o.m. så att nattsömnerna har blivit lidande.

Inom U-landsföreningen planerar vi nu ett nytt projekt (2013–2015) med arbetsnamnet Kompetensutveckling inom utbildningen.

Projektets grundidé är att genom seminarier och workshops främja kompetensutveckling på det specialpedagogiska och pedagogiska området inom utbildningssektorn i Tanzania. Projektet har anknytning till vårt doktorandprogram.

Projektplanen är ännu preliminär och finansieringen öppen. Intresset för fortsatt engagemang i Tanzania är dock starkt.

Hanketuen hakeminen muuttuu

Ulkoministeriön hanketuen hakukierros vuodelle 2013 avattiin verkossa 1. huhtikuuta. Hakemukset tulee jättää ulkoministeriön sähköisen asiointipalvelun kautta. Hakukierros jatkuu 15. kesäkuuta asti. Lue lisää osoitteessa <http://global.finland.fi/public/default.aspx?contentid=245445>
<http://global.finland.fi> > etusivu > ajankohtaista > uutiset 2.4.2012
tai Googlen kautta: kehitysyhteistyö, sähköinen haku.

Uhusiano ry

Uhusiano on swahilia ja merkitsee yhteyttä, yhdyssidettä. Uhusiano on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen yhteysjärjestö.

Yhdistyksen vapaaehtoiseen työhön perustuvan toiminnan painopisteitä ovat tiedotus, koulutus ja koordinointi Suomessa ja Tansaniassa.

Työmuotona ovat kokousten lisäksi Suomessa vuosittain pidettävä Uhusiano-seminaari, tiedotelehden julkaiseminen kaksi kertaa vuodessa, jäsenkirjeet sekä erilaiset koulutus- ja tiedotustilaisuudet.

Uhusianon kumppanijärjestö Tansaniassa on UNGO (Union of Non-Governmental Organisations in Morogoro). UNGO:n ja Uhusianon yhteinen tukihanke on tansanialaisia ja suomalaisia kansalaisjärjestöjä palveleva resurssikeskus Morogorossa.

Uhusianon jäseniksi voivat liittyä yksittäiset henkilöt tai erilaiset järjestöt.

Vuoden 2012 jäsenmaksut

- henkilöjäsenet 20 euroa
- opiskelijat, työttömät ja eläkeläiset 10 euroa
- jäsenjärjestöt 40 euroa
- kannatusmaksu 70 euroa

Jäsenmaksu maksetaan Uhusiano ry:n tilille
VSOP FI25 5660 0620 0121 95.

Merkitse liittyessäsi yhteystiedot (osoite ja sähköposti) tiedonanto-osaan.

Jäseneksi voi liittyä myös Uhusianon kotisivujen kautta osoitteessa www.uhusiano.kopteri.net.

Muista yhteystiedot myös liittyessäsi netissä.

Uhusianon hallitus vuonna 2012

Puheenjohtaja **Pia Mäkelä**
piapetronella@yahoo.com
040 901 5224

sihteeri **Elina Puhto**
Katajanokanranta 17 D 40, 000160 Helsinki
elina.puhto@wmail.fi
040 7461 635

Muut varsinaiset jäsenet
Emma Simon Palonen, varapuh.johtaja, Helsinki
Erkki Andersson, taloudenhoitaja, Helsinki
Kirsi Mankila, Hyvinkää
Heli Pimenoff, Sastamala
Meta Sahlström, Vasa
Traute Stude, Espoo
Marja-Leena Tihveräinen, Sastamala

Varajäsenet
Hanna Antila-Andersson, Helsinki
Taina Kempas, Hyvinkää
Kari Lindstedt, Helsinki
Vilppu Palmberg, Turku
Georg Pimenoff, Sastamala
Tapio Pitkänen, Helsinki
Sinikka Sepänmaa, Vaasa
Berit Valtonen, Turku

Uhusianon kotisivut

www.uhusiano.kopteri.net

Uhusiano-tiedote 1/2012

Toimitus: Elina Puhto, Berit Valtonen
Taitto: Berit Valtonen
Paino: Vaasan painatuskeskus